

MAT-01410 Insinöörimatematiikka A4 (kevät 2016) / Mattila
Tentti 2.11.2016

Vastaa kaikkien neljän kysymyksen kaikkiin kohtiin. Tehtävät eivät ole vaikeusjärjestyksessä. Kokeessa ei saa käyttää laskimia tai taulukoita. Myöskään erillistä kaavakokoelmaa ei ole, tarpeelliset kaavat on annettu tehtävänantojen yhteydessä. Tehtäväpaperia ei tarvitse palauttaa. Tehtävien ratkaisut löytyvät kokeen jälkeen kurssin Moodle-alueelta.

1. Tarkastellaan kahden muuttujan funktiota

$$f(x, y) = \frac{\sqrt{xy}}{x + y}.$$

- (a) Määritä funktion f (laajin mahdollinen) määrittelyjoukko M_f . (1p)
- (b) Kuuluuko luku $-\frac{1}{2}$ tai luku $\frac{1}{2}$ funktion f arvojoukkoon A_f ? (1p)
- (c) Määritä raja-arvo $\lim_{(x,y) \rightarrow (2,18)} f(x, y)$. (1p)
- (d) Osoita, että raja-arvoa $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x, y)$ ei ole olemassa. (2p)
- (e) Määritä osittaisderivaatta $\frac{\partial f}{\partial y}(x, y)$. (1p)

2. (a) Määritä funktion

$$f(x, y) = x^2 + y^2 - 2x - 4y$$

suurin ja pienin arvo äärellisessä kolmioalueessa, joka rajoittuu suoriin $y = x$, $y = 3$ ja $x = 0$ (reunajanat kuuluvat myös alueeseen). (4p)

- (b) Määritä vektoriarvoisen funktion

$$F(x, y, z) = (e^{2x-y}, \ln(x^2 + y^3 + z^4))$$

derivaattamatriisi pisteessä $(1, 1, 0)$. (2p)

(Ohje: vektorifunktion derivaattamatriisissa i . rivin ja j . sarakkeen alkiona on i :nnen koordinaattifunktion derivaatta j :nnen muuttujan suhteen.)

3. (a) Määritä integraali

$$\int_0^1 \int_{\sqrt{y}}^1 \cos x^3 dx dy. \quad (3p)$$

Ohjeita: Laskeminen edellyttää integroimisjärjestyksen vaihtoa. Kiinnitä huomiota integroimisrajoihin, piirrä myös kuva integroimisalueesta.

(b) Olkoon

$$R = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 \leq 8\}.$$

Määritä napakoordinaatteja apuna käyttäen integraali

$$\iint_R \sqrt{x^2 + y^2 + 1} dy dx. \quad (3p)$$

Ohjeita: Muista, että $r = \sqrt{x^2 + y^2}$. Hahmottele integroimisalue, etsi sille rajat napakoordinaateissa ja käytä kaavaa

$$\iint_R f(x, y) dx = \int_{\alpha}^{\beta} \int_{r_1(\theta)}^{r_2(\theta)} f(r \cos \theta, r \sin \theta) r dr d\theta.$$

4. (a) Laske $\int_2^3 \int_0^1 \int_{-1}^1 \sqrt{y} - 3z^2 dz dy dx$. (3p)

(b) Määritä integraali

$$\int_{-1}^1 \int_0^{\sqrt{1-x^2}} \int_0^{\sqrt{x^2+y^2}} yz dz dy dx$$

sylinterikoordinaatteja apuna käyttäen. (3p)

Ohjeita: Hahmottele ensin integroimisalue karteesisessa koordinaatistossa, muunna se sitten sylinterikoordinaatistoon ja käytä kaavaa

$$\iiint_T f(x, y, z) dV = \iiint_U f(r \cos \theta, r \sin \theta, z) r dz dr d\theta.$$